

ANMELDELSER

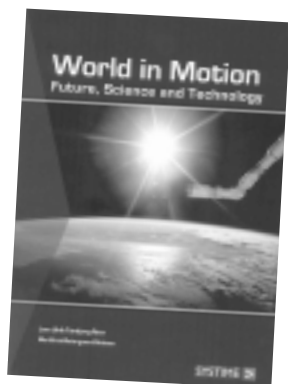

I dette nummer er følgende anmeldt:

<i>Lars Ulrik Tranbjerg-Ravn og Mai-Britt Østergaard Nielsen</i>	World in Motion (Systime 2004)
Macmillan	English Dictionary for Advanced Learners (Macmillan 2002)
Longman dictionary	CD – new edition (Longman 2005)
Oxford ALD	CD – new edition (Oxford 2005)
<i>Lisbeth Maria Hansen</i>	Hello Out There Contemporary American Literature (Malling Beck 2004)
<i>Lise-Lotte Hjulmand og Christer Jobansson</i>	BASE - Engelsk Basisgrammatik (Malling Beck 2004)
<i>Jeremy Watts</i>	Once Upon a Time (Systime 2004)
<i>Gitte Horsbøl og Jette Meldgaard Harboe</i>	Den iscenesatte virkelighed (Systime 2004)
<i>Anne Jerslev</i>	Vi ses på TV (Gyldendal 2004)

Anmeldelser og omtaler i kommende numre:

<i>Sten Pultz Moslund</i>	London – Migrant City (Systime 2005)
<i>Olsen & Thomsen</i>	Frigørelsens hylen (SDU)
<i>Ullerup & Gråbæk</i>	An Element of Magic (Systime 2005)
<i>Delaney et al.</i>	Fields of Vision 1-2, samt Teacher's Book (Longman 2003)

World in Motion Future, Science and Technology

Af Lars Ulrik Tranbjerg-Ravn og Mai-Britt
Østergaard Nielsen

Forlag: Systime

Omfang: 176 sider

ISBN: 8761608874

Pris: 160,- ekskl. moms

Denne antologi dækker, som det beskrives i det medfølgende introduktionsbrev fra forlaget, et 'bredt udvalg af aktuelle emner inden for teknologiens og naturvidenskabens verden' og er så højaktuel, at alle tekster er fra år 2000 eller senere. Den byder på en bred vifte af arbejdsspørgsmål, opgaver og øvelser, der lægger op til grundigt arbejde med sproget og tekstforståelse samt til etiske overvejelser og diskussioner. Desuden er der en række *factfiles*, oversigter og diagrammer med forklaringer mm samt illustrationer (tre i farver). Forfatterne henviser i øvrigt til Systimes hjemmeside (www.systeme.dk), hvor de lover, at der løbende vil kunne findes opgaver og nye supplerende artikler.

På omslaget ses et NASA-fotografi af

jordkloden set fra rummet, der slår tonen an: Det handler om grænseoverskridende opdagelser og svimlende perspektiver. Og så kridtes banen ellers af til vigtige og relevante diskussioner om, hvor eller hvordan grænser skal trækkes.

Bogen er opdelt i seks hovedafsnit:

- *The Future of the Internet*
- *Surveillance*
- *DNA in the Courtroom*
- *Cloning*
- *A.I., Robots and Nanotechnology*
- *Using Technology*

De fleste af teksterne er hentet fra Internettet, og man finder kildeangivelserne på de sidste to sider af bogen – her er lange og mange website-adresser skrevet med småt, og man genkender velestimerede kilder som f.eks. *The Observer*, *The Guardian* og BBC. Hvert hovedafsnit består af fem til ti sagprosattekster af varierende længde (mellem 1 og 6 ns, en enkelt er på 16,9 ns). Normalsideangivelser findes bagi bogen, hvor indholdsfortegnelsen er gentaget (hvorfor ikke bare placere ns-tallene der?) – og vil man finde præcise årstal for de enkelte tekster i forbindelse med eksamensopgivelser, kommer man på arbejde på siderne med kildeangivelser.

I forordet gør forfatterne selv rede for bogens struktur med 'grundtekster' koncentreret om de enkelte temaer samt mere perspektiverende og holdningsprægede indlæg, og de lægger vægt på, at arbejds-spørgsmålene er tænkt som 'inspirationskilde til behandling af emnerne'. Elever og lærere opfordres til selv at lave research omkring den seneste udvikling. De omtaler ikke, hvilket niveau, antologien henvender

ANMELDELSER

sig til, men i brevet fra forlaget og på forlagets hjemmeside hedder det 2. og 3.g. Jeg synes, der er tale om et ambitiøs projekt og ret krævende tekster og vil mene, at flere af teksterne er rigeligt svære til 2.g. Jeg har dog forsøgsvis brugt afsnittet om kloning i en 2.g (sproglig), og det forløb udmærket og gav anledning til ivrig diskussion.

Samtlige temaer og emner er interessante og aktuelle. I det første hovedafsnit præsenteres man for internettets historie og får opridset nogle af dets anvendelsesmuligheder og mulige fremtidige udvikling. I teksten 'War of the Words' argumenteres der for en organisering af domæner, så der kan sorteres i det enorme udbud af (useriøse) hjemmesider på nettet. 'Annotation and citation are things of the past' hedder det samme sted (s.21), og netop problemet med kildekritik og referencer er vel noget, vi hele tiden må minde vore elever om. Måske overrasker det ikke så mange, hvad nettet rent faktisk bruges til statistisk: 'carnal knowledge rather than cranial betterment' (s. 22)! Og kommunikationen på nettet påvirker vores sprog i negativ retning: vi forfalder til stenografisk kodesprog, ufuldstændige sætninger, elendig grammatik og sjusket stavning (s.23)! I indlægget 'Internet Censorship a Global Concern' behandles spørgsmålet om censur, og i de efterfølgende spørgsmål opfordres eleverne til at diskutere censur og ytringsfrihed. Øvelserne til dette afsnit omfatter ordforrådsøvelser, en øvelse i 'Word Matching', en oversættelse og en essay-opgave. Endelig bedes eleverne om at tage moralsk stilling til at downloade musik og film, og der foreslås gruppearbejde i form af et retssalsdrama om en ung mand, der har gjort sig skyldig i denne forseelse.

I afsnittet om overvågning lægges der også

op til en moralsk stillingtagen med Orwells klassiske roman *1984* som udgangspunkt. London i 1984 og i 2003 sammenlignes: virkeligheden nærmer sig hastigt fantasien, eller den overgår den ligefrem. Der gøres rede for, hvordan vores færden kan registreres og kontrolleres via overvågningskameraer på offentlige steder (her tales der lidt indforstået om CCTV-kameraer, og forklaringen på forkortelsen findes først i en af de senere tekster), telefonopringninger fra fastnet og mobiltelefoner, brug af kreditkort osv. Teksterne i dette afsnit omhandler blandt andet regeringers tiltag i forhold til overvågning, specielt efter 11. september. Det kan være lidt forvirrende at orientere sig geografisk og politisk i de enkelte teksters referencer til landenes aktuelle lovgivning (ofte i sin vorden), men der tegner sig et klart billede af øget overvågning og en konflikt mellem borgernes demokratiske rettigheder og statens behov for at forebygge kriminalitet og terrorisme. Begrebet *privacy* er centralt – hvor går grænserne? Dette spørgsmål belyses i forskellige tankevækkende *case stories*, og afsnittet afrundes med en grundig øvelse i synonymer og andre øvelser.

Afsnittet om DNA-forskning rummer også engagerende problemstillinger. Der gøres rede for DNA (i tre *factfiles*), og hvordan det anvendes inden for sygdomsbekæmpelse og opklaring af kriminalitet. En indfaldsvinkel i en af teksterne er en fabriksarbejders overvejelser om, hvorvidt hun vil lade sig DNA-teste for at udelukke sig selv som mistænkt i en mordsag på arbejdspladsen. Bevisbyrden synes at have forskubbet sig: Man skal bevise, at man er uskyldig og kan ikke længere anses for uskyldig, til man er bevist skyldig! I dette afsnit finder man også *case stories*, her om

ANMELDELSER

kriminelle der dømmes eller frikendes pga. DNA-beviser, samt indlæg om oprettelsen af databanker med DNA-profiler. Igen afsluttes der med varierede spørgsmål, opgaver og øvelser – næsten fem sider.

Afsnittet om kloning virker efter min mening som noget af det letteste at gå til. Den biologiske fremgangsmåde vises klart i farvelagte illustrationer – i den om kloning af mennesker smutter der ganske vist en tekstbid, 'White-faced sheep', med, men mon ikke de fleste kan regne ud, det er en fejl...? – og naturens egen selektionsproces omtales. Centralt i dette afsnit er begreberne reproduktiv kloning og terapeutisk kloning. Førstnævnte handler om kloning af mennesker, mens sidstnævnte sigter mod forebyggelse eller behandling af sygdomme. Spørgsmålet om, hvorvidt hensigten helliger midlet er godt diskussionsstof, og skrækvisionen er set før: kloninger/kopier af mennesker, f.eks. i forbindelse med 'designerbabyer' og ulykkelige forældres desperate ønske om at 'genskabe' et mistet barn. Her blev diskussionen i min 2.g i hvert fald ophedet.

I afsnittet om kloning citeres præsident Bush sporadisk (han kommer kun til orde i løsrevne sætninger) for at anse kloning af mennesker som moralsk forkasteligt, og angiveligt støttes han af to tredjedele af den amerikanske befolkning. Som modargument refereres der til en erklæring fra fyrrer nobelprismodtagere, der protesterer mod denne holdning. Igen er der masser af stof til diskussion, relevant stillingtagen og arbejde med sproget.

Det samme gælder afsnittet om kunstig intelligens og nanoteknologi – nok det afsnit, der er sværest, og som byder på flest

'nye' problemstillinger. Her redegøres der først for udviklingen af robotter, og vi introduceres for en række forsøg, projekter, rapporter og pudsige robotvæsner, der allerede er på markedet eller er på vej ind. Film som *Terminator* og *The Matrix* nævnes og kan tilsyneladende udmærket give et indtryk af nogle reelle farer.

Nanoteknologien – *the science of ultra-small machines controlled at the molecular level* (side 117) – rummer svimlende perspektiver. Der refereres til 'guruer' eller pionerer som opfinderen og forfatteren Ray Kurzweil og forskeren og medstifteren af computer-giganten *Sun* Bill Joy – her savner man en biografi eller introduktion, men det man jo selv finde. Sikkerhed i forhold til nanoteknologien fremhæves som et problem, og dystopien sættes over for utopien. Spørgsmålet synes også at være, om udviklingen overhovedet kan standses. En rapport fra 'Betterhumans Staff' fra *The Center for Responsible Nanotechnology* leverer trods det tillidsvækkende navn en skræmmende risikoliste. I det hele taget får man en lurende mistanke om, at dystopien risikerer at få overtaget – afsnittet afrundes da også med en oversættelse: 'Menneskets dage er talte'!

Tonen bliver ikke mere optimistisk i det afsluttende hovedafsnit, 'Using Technology'. Det indledes med et grumt citat:

I think the odds are no better than fifty-fifty that our present civilisation on Earth will survive to the end of the present century.'

(Martin Rees, 2003)

Den lange tekst 'Technology Shock' er spændende og repræsenterer efter min mening en klar progression. Den er et uddrag

ANMELDELSER

af ovennævnte Rees bog *Our Final Century*, men handler dog ikke udelukkende om dommedagsprofetier. Omtalen af for eksempel Francis Bacon, H.G. Wells og Arthur C. Clarke synes jeg inspirerer til perspektivering til videnskabshistorie og læsning af fiktion.

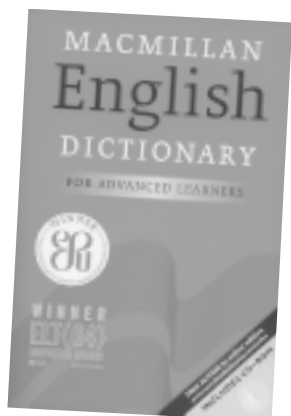
Bogen slutter med nogle korte, perspektiverende tekster – først citater fra en konference i London om forskningens resultater set i et større politisk og økonomisk perspektiv. Dette bringer os til den tredje verden og 'the digital divide' – kløften mellem den vestlige verden og udviklingslandene inden for teknologien. Her er tankevækkende stof om de enorme problemer, fattigdom og analfabetisme medfører, hvilket nok umiddelbart kan sætte behovet for computere og internetadgang i skyggen – men ikke helt. Der arbejdes på at konstruere billige og enkle pc'ere – 'Simputere' – og software. Diskussionen om genmanipulerede fødevarer tages også op. I dette sidste afsnit figurerer der nogle diagrammer, som ser kryptiske ud, det må være en fejl (side 163 og 165). Bogen er ikke ganske fri for trykfejl og rod i typografien. I indholdsfortegnelsen med normal-sideangivelser optræder eksempelvis en tekst, som ikke er med i bogen.

Layout og typografi er gennemgående læsevenlig, men mange af illustrationerne i sort-hvid virker lidt små og gnidrede.

Forhåbentligt fremgår det, at her er tale om en fyldig udgivelse med masser af aktuelt materiale og stof til diskussion. At udviklingen går så hurtigt, at udgivelsen risikerer at blive uaktuel i løbet af nogen tid, er en anden sag – det er som bekendt vilkårene, når det gælder sagprosa om den nyeste vi-

denskab og teknologi. Der er lagt et stort arbejde i at udarbejde arbejdsspørgsmål og øvelser, men det kan blive svært for en klasse eller et hold at få tid til at gennemgå hele bogen. Det er oplagt at vælge ud og supplere med finlitterære tekster – som det fremgår, finder man flere ideer til temaer og forfattere (Orwell og overvågning ligger lige for) – og film. Det er også oplagt og i overensstemmelse med forfatterens intentioner at sætte eleverne i gang selv, måske med projektarbejde, hvor man kunne følge op på nogle af de forskere og videnskabsfolk, der refereres til i teksterne. Antologien vil være velegnet på engelsk højniveau, vel især matematisk, men også et godt bud i et tværfagligt samarbejde mellem engelsk og de naturvidenskabelige fag efter reformen, hvor behovet for gode sagprosattekster ikke bliver mindre.

Jonna Fransgård ◆

Macmillan English Dictionary

Omfang: 1692 sider samt CD-ROM
 Pris: 149,- kr
 ISBN: 0 333 96668 6 (Paperback med CD-ROM)

Bevirker reformen, at vi skal til at forny hele bogbestanden? Nogle danske forlag synes at mene det, idet de forsikrer os om at deres udgivelser er reformrettede og dermed gode fremtidsinvesteringer. Den debat skal jeg ikke blande mig i her, men i stedet se på udgivelser, hvor forlagene ikke har haft det danske undervisningssystem, og slet ikke reform 2005, i tankerne.

Der opstilles nye faglige mål, og især synes de sproglige kompetencer at være sat mere i centrum end tidligere. I vejledninger findes et afsnit om læringskompetence, hvori beskrives anvendelse af håndbøger. Brug af ordbøger med konkrete bøger eller med CD-ROM'er eller via netadgang er en af de måder, hvorved læringskompetencen kan opøves i faget. At arbejde med ordbøger også giver en større sprogbevidsthed og dermed sprogbeherskelse er åbenbart. Set på den baggrund er *Macmillan English Dictionary (MED)* en rigtig god nyskabelse på ordbogsmarkedet.

MED består både af en traditionel ordbog og en CD-ROM med mulighed for netadgang til ordbogens hjemmeside. Bogen består af over 100.000 opslag med 30.000 idiommer og udtryk og har samme omfang – og vægt, over halvandet kg! – som andre engelske ordbøger, *Oxford English Dictionary* og den gammelkendte *Advanced Learner's Dictionary*. Ordene er de samme; men opstillingen i *Macmillan English Dictionary* er interessant i pædagogisk henseende. Ca. 7.500 ord er typografisk trykt med rødt og således lette at finde. Der er tale om de mest vigtige/ anvendte ord i skrift- og talesprog. Her er klare opstillinger over de forskellige grundbetydninger af ordene, som hurtigt sporer brugeren ind på. Der er nok ingen forventning om, at vores elever skal ende med at kunne beherske dem alle!

MED opererer endvidere med et stjernesystem omkring et kerneordforråd med en til tre stjerner hvor ca. 2.500 ord med *** betegner de allermest almindelige ord i de fire hovedordklasser (f.eks. *cut, car, always, beautiful*). ** er ord som *myth, smart, knit* og *broadly*. Her kan man stille spørgsmål ved relevansen af en sådan rangordning, som ikke er konsistent for en kravene til en dansk elevs ordforråd. For eksempel har *knock* kun en stjerne. Det overordnede formål må være, at eleverne skal kunne komme ud over et basisordforråd., så for eksempel personkarakteristikker ikke begrænses til brug af *nice* eller *bad*. Det kan ordbogens opsætning ikke rigtig hjælpe med. Dog er der som i enhver ordbog gode synonymer i opslagene, der kan hjælpe vores elever videre med at forøge deres ordforråd. Illustrationer af de almindeligste ord er ganske underholdende i form af tegninger, men de er efter min mening ikke centrale for anvendelsen af ordbogen.

ANMELDELSER

Konklusionen for papirudgaven er, at den er på højde med eksisterende, ofte anvendte ordbøger, men lettere at arbejde med og mere indbydende i designet.

Nyskabelsen ligger i den medfølgende CD-ROM, hvor hele papirudgaven af ordbogen er samlet. Således kan man spare på ryggen og lave direkte opslag i ordbogen på en computer. CD-ROM'en kan indlæses på en computer og med åbning af et lille vindue være på skærmen hele tiden. Der er mulighed for at lave kommentarer/oversættelser til ordbogsopslagene i en notebook, således at oversættelsen vil dukke op igen, næste gang ordet slås op. For hvert enkelt opslag kan man høre udtalen af ordet på både British English og American English. Ens egen udtale kan indspilles og holdes op mod udtalen på CD-ROM'en. Det kræver dog, at der tilsluttes en mikrofon til computeren, hvilket ikke er et stort problem økonomisk.

Den mest geniale brug af *MED* ligger i, at man kan anvende ordbogen, mens man arbejder elektronisk i et andet dokument på skærmen. Ved at slå programmet til og bruge den såkaldte *quick guide*, vil ordet, som cursoren placeres henover, blive vist i en lille boks på skærmen. Her er det så muligt både at checke stavning – hvis man skriver – og ordets betydning og udtale, hvis man læser i et dokument. Dokumentet skal bare være i elektronisk form, f.eks. i Word eller en webside. Det eneste man gør er at føre cursoren hen over ordet. Så vil ordet dukke op i det lille vindue med det fulde opslag som man kan scrolle sig gennem. Det er rigtig smart i forbindelse med tekster på nettet, hvor det ikke altid er sikkert, at niveauet i artiklen stemmer overens med elevens niveau. Eleverne kan så lø-

bende få ordforklaringer, mens de læser i teksten. I den forbindelse er det muligt at oprette en ordliste til artiklen, således at ordlisten lægges ind ved selve teksten, hvis den skal udskrives. Eller bedre: eleverne kan lave deres egen ordliste, hvor netop de ord de har behov for, lægges ind.

Både i papirudgaven og på CD-ROM'en findes *study pages*. Artiklerne findes altså i papirudgaven, men ofte vil det være når man arbejder ved computeren, at behovet opstår. Der er artikler om for eksempel *numbers*, *phrasal verbs*, *academic writing*, alle gavnlige for eleverne i forbindelse med skriftligt arbejde. Som med så meget andet, er det én metode/holdning der præsenteres, og man skal nok være grundig for at sikre sig, at det nu også er den måde, som man selv har tænkt sig at undervise på/ at standarden er. Afsnittene om pragmatisme og orddannelse kan eventuelt indgå i Almen Sprogforståelse.

Kravet om selvevaluering, som ligger i den løbende evaluering, kan i et vist omfang tilgodeses, idet der kan opbygges ordlister, som der så kan laves simple videns- og forståelsestests i. I den forbindelse er der et afsnit beregnet for læreren til præsentationer f.eks. med ordlister. En atlas for hurtig reference er ikke særlig detaljeret, men ofte tilstrækkelig i mange situationer.

Online guiden kræver selvfølgelig internetopkobling; men den kan bruges på hvilken som helst computer når som helst. Hvis man har købt udgave af *MED* kan man gratis komme på online og bruge ordbogen, som den er online. Her finder man stort set de samme faciliteter som på CD-ROM'en, så hvis man ikke har den computer med, som man har lagt programmet ind

ANMELDELSER

på, er man ikke uden muligheder.

Prisen skal også omtales som et plus for bogen; et klassesæt er ikke en uoverkommelig investering. Jeg mener, at der her er tale om en fremtidsrettet investering, der giver eleverne og lærerne et rigtigt godt redskab til at kunne gå ind til de mange nye opgaver, der ligger i engelskfaget fremover. ♦

Ole Juul Lund

Kort vurdering af elektroniske ordbøger

Og hvad er så forskellen mellem de tre vigtigste engelsk-engelsk ordbøger, der findes på det danske marked til ungdomsuddannelserne: den ovenfor nævnte Macmillan's Dictionary og de velkendte Advanced Learner's Dictionary og Longman's Dictionary?

Jeg har i nogle måneder arbejdet med CD-udgaverne af Macmillan's Dictionary og den nyligt udkomne 7. udgave af ALD; de seneste dage har disse 2 ordbøger så fået ledsagelse af Longman's, som også netop har udgivet en ny ordbog og tilhørende CD.

Denne omtale er ikke en egentlig anmeldelse, snarere en rapport fra frontzonen,

hvor jeg forsøger at finde ud af, hvad disse imponerende elektroniske udgaver kan præstere. Det vil dog kræve meget lang tid at komme igennem alle faciliteterne, og jeg har kun berørt overfladen nemlig den del, som jeg bruger i min daglige undervisning. Men jeg kan afsløre, at både ALD og Longman selvfølgelig også har netudgaver som Macmillan's, ligesom deres CD'er også rummer de fleste andre faciliteter, som Ole Juul Lund nævner i sin anmeldelse. ALD's og Longman's gratis netudgaver er faktisk lidt mere generøse end Macmillan's, hvor man skal fumle lidt med at registrere sig ved at bruge sin indkøbte papirudgave, hvorimod de to andre er helt åbent tilgængelige.

Min hovedkonklusion er, at der ikke er store kvalitetsforskelle mellem dem; men de er ret forskellige med hensyn til fokus og layout. Dette er dog også væsentligt i den daglige brug, men min fornemmelse er, at man hurtigt vænner sig til de forskellige udgaver. Longman og især ALD arbejder meget bevidst med forskellige stærke farver for at gøre oversigten nemmere, hvorimod Macmillan har en mere 'rolig' farveholdning, og det er en smags sag, hvad man foretrækker.

Ole Juul Lund er, ligesom jeg, meget begejstret for quick guiden, som er det lille vindue, man kan have åbent samtidig med, at man bruger elektroniske tekster, enten i et tekstbehandlingsprogram eller i en web browser¹. Denne facilitet er standard i alle tre ordbøger; men jeg synes, Macmillan skal roses for at have inkluderet muligheden for at lave ordlister til en artikel, hvor man så senere kan vælge, hvilke elementer man ønsker udskrevet til eleverne; en ulempe i denne forbindelse er dog, at man ikke kan

ANMELDELSER

gemme ordlisten elektronisk som et Word-dokument eller lignende. I de andre ordbøger skal man klippe og klistre som sædvanligt, og dette giver nogle problemer med gengivelse af lydskrift og andre specialtegn. Dette er et område, jeg kunne ønske, forlagene ville gøre mere ud af; jeg kan ikke forstå, hvorfor man kan kopiere lydskrift korrekt fra netudgaverne uden at skulle vælge specielle skrifttyper, når det tilsyneladende er så svært at gøre det samme fra CD-udgaverne. Det problem bør kunne løses.

En af de ting, jeg sætter stor pris på i disse Almen Sprogforståelse tider, er etymologiske oplysninger. Her må det konstateres, at ALD er meget nem at arbejde med, idet der automatisk dukker et vindue op i højre hjørne med disse informationer. Men også Longman har en knap tilgængelig, hvor man kan finde 'word origin'.

Longman gør meget ud af sproglig træning og har egl. grammatiske øvelser, som kan være til stor hjælp for meget interesserede elever, men jeg tvivler nok på, at jeg kan få mine egne elever til at bruge denne del af ordbogen, da det normalt er svært nok at træne dem til at få 'fuldt' udbytte af definitioner o.lign. Men alle ordbøgerne er selvfølgelig en guldgrube af oplysninger om brug af præpositioner, idiomatiske udtryk og eksempler på brug af det relevante ord, og for mig er alle tre elektroniske udgaver væsentligt nemmere at finde ud af end de tilsvarende på papir.

Ordbøgerne findes i forskellige udgaver, paperback, hardcover, med eller uden CD. Personligt ville jeg spare penge og købe den billigste udgave med CD, da jeg næsten ikke mere bruger papirudgaverne, hvilket selvfølgelig hænger sammen med min udstrakte

brug af elektroniske retteprogrammer som f.eks. Markin, så for mig er det ligegyldigt, om den medfølgende papirudgave er paperback eller hardcover, og jeg tror i grunden, det samme gælder mange elever. I hvert fald er det hos mine elever i udpræget grad de elektroniske udgaver, der bruges. Jeg synes også selv i stigende grad, at det er mere bekvemt at have computeren tændt i forbindelse med min forberedelse; på denne måde kan jeg have direkte og hurtig adgang, på samme tid, til f.eks. disse tre ordbøger, Gyldendals røde samt Multimediale Grammatikken fra Systime, som jo også foreligger elektronisk.

Hvilken af ordbøgerne vil jeg anbefale: jeg kan ikke besvare spørgsmålet, idet alle tre er særdeles velgennemtænkte og anvendelige. Det vigtigste er, at eleverne rent faktisk har en engelsk-engelsk ordbog og bruger den. Men da de er forskellige, bør skolens bibliotek have dem alle tre, dels fordi man kan hente forskellige oplysninger, og dels fordi de kan bruges til orientering i forbindelse med lærernes og elevernes anskaffelse af dem, og som Ole Juul Lund gør opmærksom på, så er det faktisk utroligt, hvor meget ordbog man kan få for en meget lille sum penge

Bjarne Albrechtsen. ◆

---

1) Tilsyneladende understøtter ingen af ordbøgerne webbrowseren Mozilla Firefox, men kun Explorer, hvilket er en svaghed, da mange bevidste unge mennesker faktisk vælger Firefox.

ANMELDELSER

Lisbeth Maria Hansen: Hello Out There
Contemporary American Literature

Sidetæl: 120
Forlag: Malling Beck
ISBN: 87-25-00201-5
Pris: 168 ekskl. moms

Det trækker for alvor op til reformen, og noget af det mange engelskcolleger i gymnasiet har måttet sande er, at det bliver nødvendigt med et klart defineret grundforløb det første halve år. Til det formål må man kalde *Hello Out There* for skræddersyet. Udgivelsen med undertitlen: Contemporary American Literature består vældig passende af seks tester, heraf fire noveller og to romanuddrag. Når timer til Almen studieforberedelse og Almen sprogforståelse er trukket fra, så er det nok et realistisk læsepenum.

Indholdsmæssigt er det også vigtigt, at vi kolleger ved, hvad hinanden læser i det halve år. Og med denne bog er målet meget oplagt: en samlet indførelse i grammatik og litterær analyse. For at begynde med det sidste indøves relevante litterære termer i hver tekst: plot, setting, theme, characterisation, symbolism... Arbejdet forberedes

med Eye Openers inden teksten og tages efterfølgende op i tekstarbejdet. Til sidst i bogen er fem siders litterært leksikon. Godt, koncist og fint tilpasset niveauet. Mht. theme burde der måske gives en skarpere definition og udvides med nogle eksempler, da sammenblanding af theme og message erfaringsmæssigt er ømme tær hos mange elever. Men den litterære introduktion i antologien er vældig god og tilrettelagt, så læreren selv kan bestemme rækkefølgen af teksterne, men med fordel kan læse bogen fra ende til anden.

Antologiens tekster har klar progression i sværhedsgraden, som de står trykt, også her synes jeg niveauet er flot ramt. Forfatterne er kendte (f.eks. Tom Wolfe og Tama Janowitz) og mindre kendte, men bliver alle introduceret for eleven. Særligt vil jeg fremhæve teksterne Natural Father af Robert Lacy og Hand to Mouth af Paul Auster, der handler om hhv. viljestærke mødre med teenage gravide døtre og en ung mand, der rejser ud i verden, her Dublin, efter endt high school tid. Også Pretty Ice af Mary Robinson er et godt valg. Der er gulf til tekstarbejdet og den Hemmingwayske skrivestil lægger op til spændende elevarbejde i Workshop og Roleplay, to arbejdstyper, der går igen i arbejdet med hver af bogens tekster. Emnet abort er ikke nyt i engelsksammenhæng, men i uddraget fra Tom Wolfes "*A Man in Full*" tages det op i en ganske morsom indpakning. Så min opfattelse er, at selvom der kun er seks tekster, så er det meget velvalgte tekster, der er tale om.

Enhver ordentlig begynderantologi har selvfølgelig glosser. Her er de anbragt bagest i bogen og i alfabetisk orden inden for hver tekst. Så det er ikke kun analysefærdigheder,

ANMELDELSER

der introduceres, også ordbogsopslag. Personligt ville jeg foretrække, at der på dette niveau som minimum er angivet, hvor trykket skal ligge i gloselisten. Det er ikke valgt her. Men i alt væsentligt er det et passende udvalg af gloser, som er opgivet. Også her er der jo tale om en smagssag, men lbs, oz fra p. 58 og verbet toss (p. 72) ville nogle elever nok have brug for. En forklarende note om Joyce og Ulysses (p. 87), U. C. Berkeley (p. 101) og udtrykket femme natale (p. 105) havde også været passende. Den slags detaljer bør dog aldrig afholde en fra en så pædagogisk gennemtænkt bog, som jeg synes denne her er.

Det gennemtænkte viser sig i den måde, hvor sprog og litteratur går hånd i hånd. *Hello Out There* er nemlig også tænkt som en indføring i engelsk grammatik evt med støtte i grammatikbogen *BASE* (se næste anmeldelse). Vi kommer alle de gængse emner igennem: kongruens, adjektiv/adverbium, uregelmæssige substantiver osv - med eksempler fra de litterære tekster. Typisk er en øvelse bygget op som tekst-iagttagelse, der fører til, at eleven selv skal forsøge at formulere en regel. Det er en fin måde at træne sproglig opmærksomhed på, men skal så afgjort suppleres med en anden grammatisk øvebog. For et enkelt eksempel er to sætninger med -ing form (p. 20) ikke nok til, at man kan sige, at emnet er introduceret. Gennemgangen af genitiv og apostroffer (p. 78) er til gengæld meget klart og grundigt. Også afsnittet om præpositioner (pp. 35 og 36) er udbytterigt for eleverne. Som før nævnt må rækkefølgen være tilrettelagt efter teksternes sværhedsgrad. Det er naturligvis ikke sådan, at den altid lige passer med, hvad der er grammatisk oplagt i teksten. Når man som her vil basere det grammatiske arbejde alene på teksten, vil

rækkefølgen af de grammatiske emner naturligvis ikke blive optimal. At gennemgå konjunktiv - og søge at forklare brugen af samme - før man gennemgår kongruens forekommer mig ikke logisk eller hensigtsmæssig, men igen behøver brugeren jo ikke gå slavisk frem i bogen. En tvivl om det skal være teksternes sværhed eller en logisk grammatik progression er måske også årsagen til, at to af gloselisterne (den første og den tredje) er byttet rundt, at den noget indforståede forkortelse AE og BE nævnes uden forklaring p. 9 og - noget mere irriterende - at sidetallene til opgaverne p. 65 slet ikke passer.

Alt i alt dog en bog, der bestemt holder, hvad den lover, når der står, at den er ”god til engelsk efter reformen”. Suppleret med en grammatisk øvebog er den en god investering til grundforløbet i 1.g.

Eva Lene Kristensen

Lise-Lotte Hjulmand og Christer Johansson:
BASE- Engelsk Basisgrammatik

Sidetal: 111
Forlag: Malling Beck
ISBN: 87-25-00170-1
Pris: 100 kr ekskl. moms

ANMELDELSER

Er der noget sted, man kan tale om vanens magt, så er det i forbindelse med grammatikbøger. Som lærer finder man sig en bog, og den knytter man sig inderligt til. En af årsagerne kunne være, at det er så dejligt blot at kunne slynge §47C ud i en stilerettelse i stedet for at skrive, at adverbiet er galt placeret.

Når man som forfatter præsenterer en ny grammatik, er man virkelig oppe mod - om ikke naturens kræfter -, så i det mindste en ganske pæn orkan af vanetænkning og bekvemmelighed. Og man kan ikke undgå i al fald implicit at blive sammenlignet med anmelderens personlige favorit. I dette tilfælde får det dog ikke *BASE* bogens stærke forsidefarver til at falme. På ingen måde. Nærværende grammatik er en dansk bearbejdning af en svensk udgivelse: Engelska Basgrammatik af Christer Johansson med tre tilføjelser: Et om forskelle på britisk engelsk og amerikansk engelsk, et om tegnsætning og et om brugen af stort bogstav. Det samlede omfang virker langt fra skræmmende på elever, og bogen vejer ikke mere end, at den er bærbar også i en skoletaske fyldt med kemi- og biologibøger.

For at starte med de tre ekstra afsnit. Det er gode tilføjelser. Der er altid noget, man også gerne vil have med f.eks. historiske begivenheder i afsnittet om store bogstaver. Et andet eksempel er tegnsætning, som er et emne, mange elever er usikre over for. Derfor er det praktisk, når en 1.g grammatik, som dette er, udtaler sig mere kategorisk, end man ville gøre på et højere niveau. Der er lidt for mange ”ofte” og ”normalt ikke” i afsnittet, synes jeg. Her tænker jeg på afsnit 4 på s. 102, hvor det er klarere at skrive, at der sættes komma efter en ledsætning, når den står for hovedsætningen. Det

holder ikke helt vand på universitetsniveau, men som rettesnor for HF og gymnasieeleverne skal det være enkelt.

Klarhed er til gengæld det, der gør afsnittet om tidspræpositioner rigtig flot. Også fine afsnit om ordstilling og adverbiers placering kan man finde. Med fare for at lyde selvmodsigende synes jeg dog, at det er lige lovlig utilstrækkeligt at skrive s. 99: ”Mådesadverbialled ses ofte sidst i sætningen.” Det som særlig udmærker denne grammatik er de fine eksempler, der gives med rød skrift. For en terminologi-svag elev er der stor hjælp at hente her. Særlig illustrative er eksemplerne i afsnittet om (u)tællelighed. Også lydskriften i forbindelse med substantivernes bøjning er god. Den svage elev kan se, hvordan endelsen i ”boxes” skal lyde, og den stærke kan gennemskue stemt og ustemt -s endelse.

En ting, jeg altid kigger efter i en grammatik er, hvordan de har tacklet de ”højere- og laverestående” dyr i genitiv. Det er jo ikke en betegnelse, der bøjer distinktionerne i neon. I reglen afstedkommer emnet heftig biologisk diskussion blandt eleverne. Jeg har ikke selv nogen god løsning, og i denne bog har den traditionelle betegnelse overlevet, dog i anførselstegn.

Da det fra forlagets side foreslås, at *BASE* bruges sammen med *Hello Out There* (som er anmeldt ovenfor), er det naturligt at kigge på, om grammatikken dækker og forklarer de emner, som antologien tager op og matcher målgruppen, altså elever på grundforløb. Der gives gode forklaringer på de problemer, eleverne møder i arbejdet med teksterne. Men jeg savner self/selves distinktionen samt konjunktiv, som antologien lægger op til. Målgruppen er vældig

ANMELDELSER

godt ramt, synes jeg, ikke mindst på grund af ovennævnte røde eksempler på de grammatiske regler. Det er en rigtig god grammatik til grundforløbet i gymnasiet, og de kan beholde den til cirka midt i 2.g er min vurdering.

Eva Lene Kristensen

Once Upon a Time

Redigeret af Jeremy Watts

Forlag: Systime 2004

Sidetallet: 140

Pris: 150 kr. ekskl. moms

ISBN: 87-616-0927-7

Once Upon a Time er, som navnet antyder, en tema-antologi om eventyr.

Det er simpelthen en fin bog. Lige til at spise: Appetitvækkende omslag af Kaj Nielsen, alle afskygninger af eventyreren repræsenteret – folkeeventyr i oprindelige og moderne udgaver, kunsteventyr, fabler, parodier, urban legends – samt baggrundstof, analysemodeller, litteraturteori. Tæt

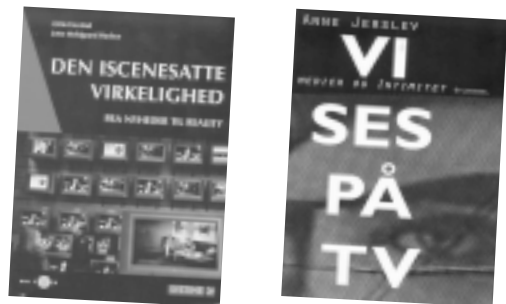
glossering, konkrete og perspektiverende arbejdsspørgsmål, omfattende bibliografi (dog med et par fejl i de første web-adresser), tilhørende webside med sproglige øvelser og flere eventyr. En lille indvending i den forbindelse til forlagets praksis generelt: af hensyn til ”nye læsere” bør man angive hvordan man finder frem til en udgivelses web-side. Handy format, klar og overskuelig, let at finde rundt i. Perfekt til emnelæsning, selvfølgelig også tværfaglig, med sit vide spektrum af ældre og moderne tekster, der giver rige muligheder for at drage sammenligninger og trække lange linier inden for emnet.

Bogen lægger ud med kapitlet ”About Folk Tales” (betegnelserne folk tales og fairy tales bruges tilsyneladende i flæng, er det nu også helt korrekt?), hvor Watts definerer eventyreren, opridses dens historiske baggrund og udvikling samt redegør for de mest anvendte analysemodeller (home-out-home, the contract model, the actantian model, Propps motifs, Freud og Jung). Derpå følger et kapitel med ”Classic English Folk Tales,” et teoretisk kapitel med forskellige vinkler på story-telling og fairy tales, et sjovt kapitel med farverige illustrationer og fem forskellige udgaver af Red Riding Hood – bl.a. Angela Carter’s og James Garner’s fra 90’erne, et kapitel med ældre og nyere kunsteventyr af bl.a. Wilde og Rushdie og et sidste kapitel, ”Fables Then and Now,” fra Æsop over Thurber til urban legends. Kapitlerne er forsynet med en klar og grundig introduktion til emnet og tekstvalget, og der er arbejdsspørgsmål til alle tekster. Den tilhørende webside er opdelt i to: et antal udmærkede sproglige øvelser der især fokuserer på ordforrådstilegnelse, samt et antal ekstra tekster man kan inddrage efter behov.

ANMELDELSER

Once Upon a Time er ikke nyskabende i den forstand, det lægger emnet heller ikke op til, men tekstsammenstillingerne er originale og kaster et nyt og nuanceret lys over genren og dens relevans i dag. Skulle man ønske sig noget andet og mere, kunne det måske være at Watts mere konkret havde inddraget og uddybet nogle af de muligheder han selv peger på i sin ”Introduction,” og som mange elever ”tænder på” – moderne eventyrfilm som fx Bridget Jones’ Diary, fantasy som fx J.K. Rowling og Tolkien, rollespil o.l.

Birthe Tandrup

Den iscenesatte virkelighed eller Vi ses på TV?

Den iscenesatte virkelighed. *Gitte Horsbøl og Jette Meldgaard Harboe*

Forlag: System 2004

ISBN: 87-616-0534-4

Pris: 325,- kr.

Vi ses på TV. *Anne Jerslev*

Forlag: Gyldendal, 2004

ISBN: 8702014637

Pris: 298,- kr.

Overskriften er titlerne på 2 medieboøger,

der begge udkom i 2004, og som begge omhandler den for øjeblikket så dominerende reality TV -genre i alle dens mange mutationer.

Den iscenesatte virkelighed - fra nyheder til reality, der er skrevet af de to garvede film- og TV lærere (nu hedder det mediefagslærere), Gitte Horsbøl og Jette Meldgaard Harboe, er især tænkt til brug i dansk-undervisningen, og indeholder således en generel indføring i analysen af levende billeder, filmsprog og æstetik, et hovedafsnit om nyhedsformidlingen på TV og endelig et afsnit om dokumentar og dokumentarens grundtyper. Disse er den observerende, den dybdeborende dokumentar og endelig reality-varianten, der befinder sig midt imellem. Med sine eksemplariske analyser og gode billedmateriale samt medfølgende CD med udsnit af danske nyhedsudsendelser og dokumentarprogrammer er den et godt redskab til dansklæreren, der vil i gang med at bruge filmmediet i undervisningen, men der er også noget at hente for engelsklæreren, der har mod på selv at finde sit materiale.

Vi ses på TV – Medier og Intimitet af Anne Jerslev er en dybdeborende analyse af det moderne reality TV, som af AJ benævnes ”følelses-tv”, hvor hensigten er at skabe nærhed til og fortrolighed med seeren. Den intime betoelse eller bekendelse iscenesættes, almindelige menneskers oplevelser sættes i centrum, og det private bliver således offentligt. AJ ser en direkte linje mellem moderne reality eller følelses-tv fra serien ”An American Family” fra 1970’erne til ”Big Brother” og ”Robinson Ekspeditionen”.

Gennem en undersøgelse af danske Højere Handelsskoleelevers stile fra 2002 om

ANMELDELSER

netop reality og ”Big Brother” påviser hun, at reality-programmernes popularitet hos de unge blandt andet skyldes, at de herigenem kan erhverve viden om, hvordan man takler konflikter, og få bekræftelse på, hvordan man fungerer i fællesskabet. Bogens sidste kapitel omhandler ”den intime dokumentar” – ikke TV-serier, men dokumentarfilm, hvor instruktører bruger filmmediet til at undersøge deres egen historie ved for rullende kamera at opsøge den skjulte fortid, eller i videodagbogens form reflektere over deres tilværelse. Som film- og TV-lærer er jeg fortrolig med det teoretiske apparat, der opstilles i *Den*

iscenesatte virkelighed, og jeg er glad for at kunne anbefale bogen til engelsklærere, der her befinder sig på ukendt område. *Vi ses på TV* har for mig været en rigtig spændende fremstilling af en af de mest populære diskurser i moderne TV og en god øjenåbner for, i hvor høj grad intimitetens TV har bredt sig på billedfladen og så at sige invaderet alle udsendelsestyper lige fra TV-avisen til de mere eller mindre utålelige makeover-magasiner. Bogen er måske ikke direkte anvendelig i undervisningen, men den giver virkelig stof til perspektivering af TV-kigning. ◆

Mette Weisberg.

Mogens Andersen, ”maleren i Vraa”, er kunstneren bag det dejlige forsidebillede og tegningerne i dette nummer af *AngloFiles*. Hans baggrund er usædvanlig idet han både er uddannet på konservatoriet i klassisk musik (obo) og anerkendt kunstner repræsenteret på censurerede udstillinger og fornemme gallerier (Marion Meyer Gallery of Contemporary Art, California). For øjeblikket er han tilknyttet Galleri Rasmus, Odense, der netop har haft udstilling af en række værker i sin afdeling i Kolding.

Tom Jørgensen, redaktør af *Kunstavisen* skriver bl.a. i artiklen: *Den menneskelige komedie - om Mogens Andersens billedverden*

”Det er ikke så tit, man kan sige det i en verden, hvor man hellere efterligner en kendt kunstners billedsprog end prøver at finde sit eget: Mogens Andersens malerier er fuldstændig unikke. Helt opslugt af sin egen forestillingsverden har han skabt et univers, som ikke ligner nogen anden dansk kunstners. Og det er på en måde – og med nogle udtryksmidler – som langtfra skrider på opmærksomhed.”

Læs videre på: www.malerenivraa.dk